

CAPUT XXII.

Respondens JESUS, dixit iterum in parabolis eis, dicens. 2. Simile factum est regnum cœlorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo. 3. Et misit servos suos vocare invitatos ad nuptias: & volebant venire. 4. Iterum misit alios servos, dicens: Dicite invitatis: Ecce prandium meum paravi, tauri mei, & altilia occisa sunt, & omnia parata: venite ad nuptias. 5. Illi autem neglexerunt, & abierunt, alius in villam suam: alius verò ad negotiationem suam. 6. Reliqui verò tenuerunt servos ejus: & contumeliis affectos occiderunt. 7. Rex autem cum audisset, iratus est, & missis exercitibus suis, perdidit homicidas illos, & civitatem illorum succendit. 8. Tunc ait servis suis: Nuptiæ quidem paratæ sunt: sed qui invitati erant, non fuerunt digni. 9. Ite ergo ad exitus viarum: & quoscumque inveneritis, vocate ad nuptias. 10. Et egressi servi ejus in vias congregaverunt omnes quos invenerunt, malos, & bonos: & impleta sunt nuptiæ discumbentium. 11. Intravit Rex ut videret discumbentes: & vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. 12. Et ait illi: Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? ait ille obmutuit. 13. Tunc dicit rex ministris: ligatis manibus, & pedibus ejus, mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus, & stridor dentium. 14. Multi enim sunt vocati, pauci verò electi. 15. Tunc abeuntes Pharisei consilium inierunt, ut caperent eum in sermone. 16. Et mittunt ei discipulos suos cum Herodianis, dicentes: Magister, scimus, quia verax es, & viam Dei in veritate doces, & non est tibi cura de aliquo. Non enim respicis personam hominum? 16. Dic ergo nobis quid tibi videtur, licet censum dare Cæsari, an non? 18. Cognita autem JESUS nequicia eorum, ait Quid me tentatis hypocritæ? 19. Ostendite mihi numisma census. At illi obtulerunt ei denarium. 10. Et ait illis JESUS: Cujus est imago hæc, & superscriptio? 21. Dicunt ei, Cæsaris. Tunc ait illis: Reddite ergo quæ sunt Cæsaris Cæsari: & quæ sunt Dei Deo. 22. Et audientes mirati sunt, & relicto eo abierunt. 23. In illo die accesserunt ad eum Sadducæi, qui dicunt non esse resurrectionem, & interrogaverunt eum, 24. Dicentes: Magister, Moyses dixit, si quis mortuus fuerit non habens filium, ut ducat fratrem ejus uxorem illius, & suscitet semen fratri suo. 25. Erant autem apud nos septem fratres: & primus uxore ducta, defunctus est: & non habens semen, reliquit uxorem suam fratri suo. 26. Similiter secundus, & tertius usque ad septimum. 27. novissimè autem omnium, & mulier defuncta est. 28. In Resurrectione ergo cujus erit de septem, uxor? omnes enim habuerunt eam. 29. Respondens autem JESUS ait illis: Erratis, nescientes scripturas, neque virtutem Dei. 30. In resurrectione enim, neque nubent, neque nubentur sed erunt sicut Angeli Dei in cœlo. 31. De resurrectione autem mortuorum non legistis, quod dictum est à Deo dicente vobis. 32. Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob? Non est Deus mortuorum, sed viventium. 33. Et audientes turbæ, mirabantur in doctrina ejus. 34. Pharisei autem audientes quod silentium imposuisset Sadducæis, convenerunt in unum: 35. & interrogavit eum unus ex eis legis doctor, tantans eum. 36. Magister, quod est mandatum magnum in lege? 37. Ait illi JESUS: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & in tota mente tua. 38. Hoc est maximum, & primum mandatum. 39. Secundum autem simile est: Diliges proximum tuum sicut te ipsum. 40. In his duobus mandatis universa lex pendet, & Prophete. 41. Congregatis autem Phariseis, interrogavit eos dicens? 42. Quid vobis videtur de Christo? cujus filius est? Dicunt ei David. 45. Ait illis: quomodo ergo David in spiritu vocat eum Dominum, Dicens: 4. Dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. 45. Si ergo David vocat eum Dominum, quomodo filius ejus est. 46. Et nemo poterat ei respondere verbum neque ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius interrogare.

ARGUMENTUM CUM

Remissionibus.
Primò, Vers. 1. Proponit Christus para-

bolam invitatorum ad nuptias, & non habentis vestem nuptialem, quam tractavi tom. 4. cap. 45.

Secundò

Secundò, V. 15. Phariseis quærentibus, an liceat censum dare Cæsari? Respondet, quæ sunt Cæsaris Cæsari, quæ sunt Dei Deo; quod expendi tom. 4. cap. 45.

Tertiò, V. 23. Sadducæis negantibus resurrectione, eandem probat Christus; quod hinc in præsentis est explicandū.

Quartò, V. 36. Legisperito roganti quod sit magnum legis mandatum; respondet esse hoc: Diliges Deum ex toto corde tuo: quod est explicatum tom. 4. c. 46.

Quintò, V. 42. Dicentibus Phariseis Christum vocari filium David, tunc quærit Christus ab eis, quomodo David vocat eum Dominum quo Phariseorum os obturatur, ut eodem c. 46. explicavi.

Contentio de Resurr. Sadducæorum.

Mat. 22. n. 23. In illo die accesserunt ad eum Sadducæi, qui dicunt non esse resurrectionem, & interrogaverunt eum.

Num. 24. Dicentes: Magister, & Moyses dixit; si quis mortuus fuerit, non habens filium, ut ducat fratrem ejus uxorem illius, & suscitet semen fratri suo.

VERSIONES.

Syrus. n. 13. Et dicunt ei, non est vivificatio mortuorum.

Græcus. Non vita mortuis.

Syrus. n. 24. Si quis moriatur, si non sint filii ejus.

Græcus. Non habens liberos, suscitet posteritatem fratri suo.

ALTER TEXTUS.

Mat. 12. n. 18. Veniunt ad eum Sadducæi, qui dicunt resurrectionem non esse, & interrogabant eum dicentes.

Num. 19. Magister, Moyses nobis scripsit, ut si cujus frater mortuus fuerit, & filios non reliquerit, accipiat frater ejus uxorem ipsius, & suscitet semen fratri suo.

Luc. 2. n. 27. Accesserunt autem quidam Sadducæorum, qui negant esse resurrectionem, & interrogaverunt eum.

Num. 18. Magister, Moyses scripsit

Sylveira in Evang. Tom. V. 1.

nobis: si frater alicujus mortuus fuerit, habens uxorem, & hic sine liberis fuerit, ut accipiat eam frater ejus uxorem & suscitet semen fratri suo.

EXPOSITIO I.

In illo die: in quo Pharisei cum Herodianis tentarunt Christum de tributo Cæsari solvendo, ut notant Origen. & D. Hieron. qui fuit dies tertius ab ingressu in Jerusalem. *Accesserunt* corpore, non animo, cum in dolo ac fallitate convenirent. *Magister*: hac voce utuatur, non ut discant, sed ut doloso verbo eum capiant in sermone; sed *meditati sunt inania*: Psalm. 2. Sadducæi, qui negant resurrectionem esse, de quibus aliqua ad initium quæstionis seq. *Moyses mandavit*: ut suscitaret semen, id est, filium, seu posteritatem, ut habet Græcus, ut scilicet filius progenitus, nomine defuncti dicatur, ac appelletur, ut ita defunctus in eo suum nomen, ac hereditatem conservare videatur. Lex hæc habetur Deuter. 25. n. 5. Ubi multa de tali lege tractant, & satis latissime Abulens. in præsentis à quæst. 27. & deinceps per plures.

1. Origenes. D. Hieron.

Psal. 2.

2. Græcus.

Deut. 25. Abulens.

QUÆSTIO I.

Quare recedentibus Phariseis, & Herodianis, accedunt Sadducæi ad Christum tentandum, & notantur aliqua circa eorum sectas?

A pud Judæos octo erant sectæ, & præcipue quatuor numerantur, ut videre est apud Abulens. hic, q. 123. & tradit Josephus lib. 20. Antiquitatum, & lib. 2. de Bello Judaico. Erant autem inter has præcipue quatuor sectæ, Phariseorum, Sadducæorum, Herodianorum, Essenorum: de his ultimis nulla fit mentio in Evangelio; quia Esseni erant viri boni, & in nullo tentabant Christum, neque ei in aliquo adversabantur. Herodiani erant illi, qui tributa Cæsaris colligebant, de quibus fit mentio hoc. c. 22. n. 16. Et sic vocabantur, quia Herodes, qui Cæsari adlabatur, & illius gratiam captabat, illis favebat, ut Origen. D. Hieronym. D. Paschas. D. Cyrillus à me citati tom. 4. cap. 45. docent.

Abulens. Josephus.

Origen. D. Hieron. D. Paschas. D. Cyrillus.

Sadducæi: id est iusti ab Hebraica voce *Zadichem*, & falso iusti dicebantur, cum multos haberent errores in fide, sine qua nulla datur vera iustitia, ac probitas: *Iustus ex fide vivit*, Rom. 1. Isti autem Sadducæis negebant resurrectionem, animam esse immortalem, & Angelos spiritus: Actor. 23. n. 8. Pharisei maxime erant contrarii Sadducæis; nam Pharisei illa omnia agnoscebant, nempe resurrectionem, animam immortalem; & Angelos spiritus. Sic habet D. Hieron. in præsentis. *Dux hæreses erant in Judæis, una Phariseorum, & altera Sadducæorum. Pharisei traditionum, & observationum iustitiam præferebant, unde & divisi dicebantur à populo: Sadducæi autem, qui interpretantur iusti, ipsi vindicabant sibi, quod non erant, de Phariseis resurrectionem corporis, & anime credentibus ac consentientibus, quia Angelos & spiritum. Sad.*

4. Quinam essent Sadducæi, ac Pharisei? Rom. 1. Actor. 19.

D. Hieron.

R. 2. dicitur

duca iuxta actus Apostolorum, omnia negabant: Ita etiam Origenes, Theophylact. D. Palschaf. Theophyl. D. Thomas, Beda qui etiam notat, quod hac de causa Pharisei, & Sadducei erant inter se maxime contrarii, & oppositi; Sadducei tantum, solum quinque libros Moysis recipiebant, ut tradit citatus Abulensis ad finem questionis; de his sectis multa, & late tractat Serat. in Trihæ. ref. lib. 2. cap. 18. usque ad fin.

Omnes hæ diabolicæ, ac perversæ sectæ conveniunt in hoc capite ad tentandum Christum, Pharisei, & Herodiani de tributo Cæsaris reddendo, n. 16. & iterum Pharisei de legis mandato, infra n. 34. & in præsentia Sadducei hæ eadem die. ut est communis sententia Origen. D. Chrysol. D. Hieron. & postquam in eadem die Dominus arefecit ficulneam, ut advertebat Albert. Mag. Et post visum tam magnum miraculum, omnes conveniunt ad Christum tentandum. Invidia, ac eorum odium nullo prodigio, nullo miraculo quiescit, ac placatur, sed inde magis inardescit, ac inflammatur.

Secundò, & sapienter D Chrysol. In Imperfecto hom. 42. In illo die accesserunt ad eum Pharisei, &c. sic ait S. Doctor. Quando recedebant Pharisei, accedebant Sadducei, forte tali consilio, quia decedebant, quis eum deprehendere posset, vel si ratione eum non possent superare, saltem per ipsam frequentiam subverterent sensum ejus: Valde invidiosa præsumptio, & pertinax, & impossibilia audacter semper tentans. Accesserunt Pharisei supercilio magni, & sapientiæ suntu arrogantes, cum Herodianis, magni Cæsaris ministri, & statim Sadducei, argutioris sectæ magnates; ut si non rationum pondere, saltem disputationem autoritate, ac disputationum, & questionum frequentia Christum fatigaret, ac molestant, ut ejus sensum subverterent, an saltem aliquid ejus verbum possent expiscari ad eum accusandum, ac arguendum: Saltem per ipsam frequentiam subverterent sensum ejus. At in frequentia vanum laboraverunt: nam veritas Christiana, Christianique sapientia, ac Evangelica doctrina, nulla magnorum temporalium autoritate superimitur, nulla disputationum frequentia fatigatur, sed inde magis resplescit.

Ait Apostolus 1. Cor. 1. n. 16. Videte vocationem vestram, fratres, quia non multi sapientes, non multi potentes, non multi nobiles, sed qua stulti sunt mundi elegit Deus, ut confundat fortia. Ad propugnandum catholicam fidem, non eligit Deus viros magnæ autoritatis, sapientiæ fama illustres, aut ingenii & facundiæ celebres opinione, aut ad disputandum, & ventilandum sagaces, aut divitiis, & regia dignitate illustres, sed simplices, & ignobiles, quia hic non disputationis gratia prævalebat, sed divina veritas, quia si fides daretur sapienti, aut autoritate insigni, hoc esset credere homini, & non Deo, & humanæ autoritati, non verò meræ veritati assentiri.

D. Zeno ser. de fide: Valde debilis esset fides, ait, qua Regum, judicium, divinum, aliquoties etiam, quod pejus est, & gentium desiderat per momenta patrocinia. Nam quid ad credendum, aut autoritatem, aut eloquentiam dicentis desiderat, magnam injuriam facit Deo; quia non Deo, sed homini credit. Sic concludit citatus D. Zeno: Eo enim res deducta est, ut fides nostra per Dei inquiratur injuriam.

Veritas Evangelica nec disputationum frequentia fatigatur, nec vincitur.

Qui credit auctoritati Doctores, non credit Deo, sed homini.

D. Zeno.

1. Cor. 1.

10. D. Chrysol.

11. D. Chrysol.

12. D. Chrysol.

13. D. Chrysol.

14. D. Chrysol.

15. D. Chrysol.

16. D. Chrysol.

Matth. 22. n. 25. Erant autem apud nos septem fratres: & primus uxore ducta defunctus est, non habens semen, & reliquit uxorem suam fratri suo.

Num. 26. Similiter secundus, & tertius usque ad septimum.

Num. 25. Novissimè autem omnium mulier defuncta est.

Num. 28. In resurrectione ergo, cujus erit de septem uxore omnes enim habuerunt eam.

VERSIONES.

Syrus n. 25. Primus defunctus est, cum non habuisset liberos.

Aethiop. n. 27. Usquedum completi essent.

Syrus n. 27. Post omnes mortua est.

Syrus n. 28. Omnes enim duxerunt eam.

ALTER TEXTUS.

Eisdem ferè verbis similia scribunt. D. Marcus cap. 12. n. 20. 21. & 22. D. Lucas cap. 20. n. 30. & 32.

EXPOSITIO II.

SADDUCEI hæ argutissima ratione, ut notat Chrysol. in Imperfecto hom. 42. suam hæresim confirmare sibi persuadebant, quæ erant eorum Achillea, & ipsi indissolubilem putabant, & in ea capere Christum in sermone putabant. Una mulier matrimonium contraxit cum septem fratribus, uno post alium defuncto, juxta legem, ut suscitaret semen fratris sui. Si datur resurrectio, hæc mulier, & septem fratres resurgent: hæc ergo mulier in resurrectione, cujusnam erit uxor?

Nam si diceret hanc mulierem unius futuram esse uxorem, alios ad iram, & invidiam concitaret, & ad perpetuas controversias; & non apparet ratio cur magis ad unum, quam ad alterum pertineat: si dicatur Primus; hoc non potest stare, quia ille mortuus, amisit jam suum jus ad illam mulierem; nam ipsa ex lege ducenda erat ab alio fratre, ut suscitaret semen fratris sui: si Christus dixisset talem uxorem fore communem septem fratribus, inde calumniaretur, ac accusaretur ut author turpissimæ doctrinæ, ac incestus. Nam ut bene notat Estius, quod unus vir plures haberet uxores, hoc lex Mosai- ca permittebat, & exemplo SS. Patriarcharum comprobatur, at quod una mulier plures haberet maritos, nec lex permittebat, nec ulla ratio conceffit, nec visum, nec auditum fuit. Hæc omnia uno verbo Christus dissolvit, & vanas esse hominum cogitationes ostendit.

Matth. 22. n. 29. Respondens autem JESUS ait illis, erratis, nescitis scripturas, neque virtutem Dei.

Num. 30. In resurrectione enim, neque nubent, neque nubentur: sed erunt sicut Angeli in celo.

VERSIONES.

10. D. Chrysol.

11. D. Chrysol.

12. D. Chrysol.

13. D. Chrysol.

VERSIONES.

Persicus n. 29. O increduli erratis, & viam Dei ignoratis.

Syrus. Errantes estis.

Vatablus. Neque potentiam Dei.

Arias. Neque efficaciam Dei.

Syrus n. 30. In resurrectione mortuorum, non accipiunt uxores, non etiam fiunt uxores viris, sed erunt instar Angelorum.

Arabicus. Neque nuptui dabunt, & sicut velut Angeli Dei.

D. Gregor. Non nuptias contrahunt.

ALTER TEXTUS.

Marc. 12. n. 24. Et respondens JESUS ait illis, nonne ideo erratis, non scientes scripturas, neque virtutem Dei.

Num. 25. Cum enim a mortuis resurrexerint, neque nubent, neque nubentur, sed erunt sicut Angeli in cælis.

Luc. 20. n. 34. Et ait illis JESUS: filii hujus sæculi nubunt, & tradunt ad nuptias.

Num. 35. Illi verò, qui digni habentur sæculo illo, & resurrectione ex mortuis, neque nubent, neque ducent uxores.

Num. 36. Neque enim ultra mori poterunt: æquales enim Angelis sunt, & filii sunt Dei, cū sint filii resurrectionis.

EXPOSITIO III.

10. CONTRAHENTIS. Respondens JESUS: Docet Dominus contra hæreticos districto, & aperto sermone utendum, ad eorum errores amputandos. Erratis, negantes vos, o Sadducei resurrectionem, nescientes Scripturas: quia si illas scient, aperte crederent resurrectionem mortuorum, aperte crederent resurrectionem mortuorum, aperte crederent resurrectionem mortuorum, aperte crederent resurrectionem mortuorum.

Job. 19. n. 25. Scio, quod Redemptor meus vivit, & in novissima die de terra surrecturus sum: & 2. Machab. 7. n. 9. & seqq. & c. 12. n. 44. Isai. 26. n. 29. & cap. 66. n. 14. Ezech. 37. n. 1. & 9. Daniel. 12. n. 12. & multis aliis in locis.

11. GRÆCUS. Neque virtutem Dei: Græcus, ut legit Vatablus, Potentiam: nam ipse cum sit omnipotens, potest corpus a mortuo suscitare, ac vivificare, quod tenebantur Sadducei fateri, cum quinque libros Moysis reciperent, ex quibus constat, quod Deus ex nihilo creavit mundum, & major virtus, ac potentia requiritur ad aliquid creandum ex nihilo, quam ad suscitandum ex mortuo, seu ex præjacente materia, & ita Christus in præsentia refutat duos errores Sadduceorum. Primus, quia ignorabant Scripturas: Secundus, quia Deum omnipotentem non agnoscebant, nec fatebantur, ex quibus in multa absurda præcipitabantur.

12. D. Chrysol. In Resurrectione, ut explicat D. Luc. n. 35, in Sylveira in Evang. Tom. V. I.

13. D. Chrysol.

14. D. Chrysol.

15. D. Chrysol.

illo sæculo, futuro nempe, in illaque æterna beatitudine: Neque nubent, neque nubentur: id est, ut habet Syrus, non accipiunt uxores. Et ait D. Syrus. Magister, non nubent, neque nubentur. D. Hieron. D. Hieron. hic: Nos simpliciter dictum intelligamus, quod nubere de viris, & nubi de uxoribus scriptum sit. Et si viri eligant sibi uxores, ut nubant: verecundæ, & castæ mulieres viros non quarunt, sed à suis parentibus, ac consanguineis nubentur.

Sed erunt sicut Angeli Dei in celo: seu ut habet Syrus; instar Angelorum. Arabic. Fiant velut Angeli, in summa puritate, absque ulla commixtione, & commercio carnis, ut multis explicabo questione seq. Recte notat hic Beda, & ait: Etiam peccatores sine nuptiis erunt in sæculo illo; sed Dominus ut ad resurrectionis gloriam inquirendam animos excitaret, de electis tantum voluit facere sermonem. Sicut ergo electi erunt similes Angelis; sic damnati demonibus sine commixtione carnis viventes: Christus solum de electis fecit mentionem, ut nos ad eorum consortium excitaret, ac induceret.

Addit D. Luc. Et filii sunt Dei, cum sint filii resurrectionis: & inde filii Dei dicuntur, cum per resurrectionem, veluti per novam regenerationem renascantur ad vitam beatam, ut tanquam filii veniant in hæreditatem Dei Patris, cum per gloriam simillimi fiant Deo, & filius Patri: 1. Joan. 3. n. 2. Cum apparuerit similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est.

QUESTIO II.

Quare Justi, ac electi dicuntur sicut Angeli Dei in Cælo?

15. TEXTUS. Ait Christus D. in præsentia: In resurrectione, neque nubent, neque nubentur, sed erunt sicut Angeli Dei in celo. Quod explicat D. Hieron. in Epitaphio Lucill: Quando dicit, erunt sicut Angeli in cælis, non natura, aut substantia corporis tollitur, sed gloria magnitudo monstratur. Quæ excellentia, & magnitudo multis à nobis est explicanda.

16. In resurrectione non nubent, neque nubentur. Cum ibi electi summa felicitate, ac æterna vita perennent; ideo ibi minimè necessariæ sunt nuptiæ ac generationes, quia hæc dantur ad conservandam speciem, ac individuum, non in se, sed per filium, & quia pater moritur generat filium, ut per filium ac nepotes vivat, in celo nempe moritur; sed æterna vita beatur, quod eleganter ponderat D. Chrysol. apud Catenam D. Thom. & ait: In hoc quidem sæculo, quia morimur, ideo nascimur: quia nascimur, ideo uxores ducimus, ut quod moriendo minuitur, nascendo suppleatur. Ibi autem moriendi necessitas tollitur, unde & nascendi causa soluta est. Quod apposite etiam explicat D. August. in questionibus Evangelii ad hunc locum D. Lucæ. & ait: Connubia sunt propter filios, filii propter successionem, successio propter mortem: ubi ergo mors non est, neque connubia.

17. C. AL. Ex quo fit, quod in celo, cum nulla sit nubendi ratio, ibi electi in summa puritate sine commixtione carnis, tanquam Angeli vivunt. Hinc D. Cyril. Jerosol. Catech. 12. vocat Virginitatem Angelorum conversationem, & incorporea naturam puritatem. Et D. Ephrem Syrus tom. 1. Opuscul. de

18. D. Chrysol.

19. D. Chrysol.

20. D. Chrysol.

21. D. Chrysol.

22. D. Chrysol.